

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

טור ליקוט

הרב מנחם מענדל רייצס

חלק טז | ויקהל | שיחה ב'

יהודי שרוצה לעשות את רצון ה' נדרש לאתגר לא פשוט - לשמור על איזון תמידי ולשלב בין שני קצוות, שני כיוונים שונים ואף מנוגדים, וכגון:

בטחון בה' - מול חובת **ההשתדלות** הטבעית; דיוק בפרטים **המעשיים** - לעומת הכוונה העמוקה **שבלב**; ענווה ו**שפלות** - ביחד עם **שמחה** וטוב לבב; **אהבת** ישראל סוחפת - לצד שמירת מרחק ו'**שנאו** רע'.

בדומה לכך וברובד פנימי יותר, קיים 'מתח' עתיק-יומין בין חובת הלימוד העיוני **בתורה** לבין חובת העיסוק המעשי **במצוות**, וכפי שהגמרא מספרת על אותה אסיפת חכמים שבה עלה הנושא לדיון (קידושין מ, ב): "נשאלה שאלה זו בפניהם: תלמוד גדול או מעשה גדול? נענה רבי טרפון ואמר: מעשה גדול. נענה רבי עקיבא ואמר: תלמוד גדול. נענו כולם ואמרו: תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה".

והאמת היא שה'וויכוח' - בין ה'תלמוד' ל'מעשה' - עדיין ממשיך להדהד ולא הוכרע לגמרי. החסידות מקדישה הרבה לנושא, כאשר לעתים מעלים על נס את ה'תורה' שאין דומה לה, ולפעמים מדגישים את מעלת ה'מצוות' שהם העיקר, אם כי בסופו של דבר ברור שיש צורך בשני ה'קיום' גם יחד.

לא-אחת מושפע הביאור גם מהתאריך בלוח השנה, והדוגמא לכך היא מלשונו המיוחדת של הרבי המהר"ש במאמר שאמר בשמחת-תורה (סה"מ תרכ"ו ע' רפט): "**ומחמת שכעת שמחת-תורה**, נבין דעת הירושלמי שכל חפצים הם המצוות לא ישוו בה". גם בל"ג בעומר מדברים (בדרך כלל) במעלת התורה, בהתאם לשיטת רשב"י ש'תורתו אומנתו'.

*

השיחה השבועית - 'לקוטי שיחות' חלק טז שיחה ב' לפרשת ויקהל - אינה מל"ג בעומר וגם לא משמחת-תורה, ועם זאת יש בה חידוש גדול במעלת קו התורה.

הנושא הוא מקומה של התורה במילוי הכוונה האלוקית ש'נתאוה להיות לו יתברך דירה בתחתונים'. במהלך הכרכים הקודמים של ה'לקוטי שיחות', חוזר ונשנה הרעיון לפיו '**המעשה הוא העיקר**'; דוקא המצוות המעשיות ממשיכים את ה'עצם' למטה בעולם הזה הגשמי. מכאן טעותם הגדולה של המרגלים,

שהעדיפו חיים של דביקות עיונית בתורה, ולא רצו להיכנס לארץ ישראל ולעסוק בחיים של מצוות מעשיות.

ומה תפקידו של לימוד התורה במסגרת זו? לימוד התורה בא להוסיף בתוך ה'דירה בתחתונים' ענין של 'אור' ו'גילוי'. ובלשון הרב ('לקוטי שיחות' חלק ח ע' 190): "כדי להשלים את הכוונה של 'דירה בתחתונים' (שהפירוש ב'דירה' הוא לא רק שתהיה דירה **לעצמותו**, אלא גם שבתוך הדירה יהיה העצמות **בגלוי**), לא די בעבודה של קיום המצוות בדברים גשמיים, מה שפועל **המשכת** העצמות, אלא נדרש גם לימוד התורה, כדי שהמשכת העצמות (שבאה על ידי קיום המצוות) תהיה **בגלוי**".

רעיון זה מסביר את העובדה ש**רוב** בני ישראל הם 'בעלי עסק', העוסקים בעניני מעשה – כי הוא **העיקר**. ואמנם, יש צורך גם במיעוט של 'יושבי אוהל' השקועים בתורה, כדי להוסיף אור וגילוי בתוך ה'דירה'; אבל סוף סוף, **המשכת** העצמות גופא נעשית על ידי קיום המצוות (שם הערה 27).

*

ובכן, בשיחה 'שלנו' יש 'אור חדש' במעלת לימוד התורה, דרך מחודשת בהסבר חלקה של התורה במסגרת ה'דירה בתחתונים'.

המקור הראשון לחידוש זה הוא בדברים שאמר הרבי לפני תלמידי הישיבה בערב יום הכפורים תשל"ב. במשך השנה שלפני כן, שנת תשל"א, הרבה הרבי לדבר על התפקיד 'לכבוש את העולם' באמצעות לימוד התורה, וגם בשיחה זו – שנאמרה בפני תלמידי ישיבה, שענינם העיקרי לימוד התורה - דיבר הרבי על החשיבות שבלימוד התורה כשהוא מקשר זאת למטרה של 'דירה בתחתונים'.

אך לכאורה, ענין ה'דירה' שייך בעיקר למצוות מעשיות, כאמור! על כך בא החידוש, שבאמת ענין ה'דירה' עצמו כלול משנים: (דירה) 1) 'לו יתברך' 2) 'בתחתונים'. והחלק הראשון, **המשכת עצמותו יתברך**, תלוי בעיקר בלימוד התורה; לפי זה, התורה אינה רק 'תוספת' לעיקר הדירה שנפעלת על ידי המצוות, אלא היא חלק בלתי נפרד מעצם הענין.

בהמשך שנת תשל"ב, בשיחה לתלמידים מיום ב' אייר, נוספה הערה בענין זה, שהועתקה (בשינויים ותוספות) לשיחה 'שלנו' הערה 57, ובה בא החידוש ה'מהפכני' בזה הלשון:

"ואף שמבואר בכמה מקומות דהמעשה הוא העיקר, מפני שהמשכת העצמות נעשית על ידי מעשה המצוות ופעולת התורה היא שהעצם יהיה בגלוי; יש לומר, שזהו בדרגא התחתונה שבתורה, אבל **על ידי בחינה העליונה שבתורה נעשית המשכת העצמות**".

הווי אומר: עד כה היינו רגילים ללמוד שה'עצם' נמשך דוקא על ידי המצוות המעשיות, והתורה אינה אלא כעין 'תוספת' של 'גילויים'; ואילו כאן מתחדש לנו שבאמת יש בתורה 'בחינה עליונה' יותר, שיש בכוחה להמשיך את ה'עצם' ממש.

ואם לפי המהלך הקודם, ששם את הדגש על קיום המצוות דוקא, נשאלה השאלה: מה תפקידה של התורה במסגרת זו? (כאמור) –

הרי לפי המהלך החדש, שאומר שהמשכת ה'עצמות' נעשית על ידי התורה, השאלה היא הפוכה: למה צריך גם את המצוות? והתשובה היא, שהמצוות באות בשביל ההמשכה '**בתחתונים**'.

וכדי להבין באמת את כל ה'קודים' שהזכרנו, אין ברירה אלא לפתוח את השיחה וללומדה...

***